

Tremtinys

LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SĄJUNGOS SAVAITRAŠTIS
2007 m. kovo 9 d.

Eina nuo 1988 m.
spalio 28 d.

Senoviniai atvirukai heraldine tematika

Nesenai UAB „Šiaulių knygrišykla“, norėdama nors iš dalies kompenzuoti Lietuvos valstybinėms šventėms trūkstamą atributiką, išleido naujai adaptuotą, šiandienai pritaikytą senovinių atvirukų. Atvirukai dviejų rūsių: tradiciinai ir perlenkiams.

Šiu spaudinių pagrindinis motyvas – Lietuvos valstybinės heraldinės atributikos kompozicija, įkurią įpinti kiti tautiniai simboliai: rūta, kanklės ar dekoratyvinis jrašas. Visų atvirukų stilistika vienoda. Tai leidžia teigti, jog jie sukurti 20 amžiaus antrojo dešimtmečio pradžioje, apie 1919–1922 metus. Nors autorius nežinomas, filokartisto Petro Kaminsko pateiktose keturiuose skirtinguose atvirukoose jaučiamą ta pati ranka – panašus komponavimo būdas, panaši tema, panaši atributika: tautinė Trispalvė, viršutinėje vėliavos dalyje prie koto turinti raudoną

kvadratą su balto Vyčiu. Kita vėliava – baltas Vyčius raudoname lauke – istorinė Lietuvos valstybės vėliava. Panaudojamas ir pats Lietuvos herbo motyvas – skydas su Vyčiu. Žinant, kad Lietuvos valstybinė heraldika juridiškai buvo aprašyta ir įteisinta tik apie 1926 metus, nesunku nustatyti šiu spaudinių sukūrimo epochą, kai dailininkai kūrė daugiau iš romantinių paskatų, intuicijos. Siuose atvirukoose vaizduojama heraldinė atributika – dar „nesusiformavusi“, gali būti suvokiama tik kaip eskizas ar pasūlymas būsimajai valstybinei Trispalvei ir Juozo Zikaro Vyčiui. Tiek rūtos motyvas, tiek kanklės sustiprina epochos romantiskumo įspūdį, iki mūsų laikų perteikia anolaikotarpio Tėvynės meilę, kuria pasižymėjo

dailininko aplinka, pirmieji Lietuvos valstybingumo juridiniai aktai, poezija.

Idomu pastebeti, kad heraldinė kompozicijoje su valstybės herbu ir dvejomis

sukryžiuotomis Trispalvėmis, virš herbo matome kunigaikščio kepurę (heraldinėje terminologijoje kunigaikščio galvos apdaras vadinamas kepure, o ne karūna). Šis elementas primena epizodą apie Pirmojo pasaulinio karro pabaigoje darytus politinius žygius norint atgaivinti Lietuvą kaip monarchiją, pasodinant į Lietuvos sostą Vokietijos princą Vilhelmą fon Urachą. Atkreiptinas dėmesys ir į charakteringą skydo formą, ir į Vyčio traktuotę. Su tokia atributika – gūnia, auksu paanktais, šalmo trispalvėmis plunksnomis tuomet ji piešė keli žinomi dailininkai – Tadas Daugirdas, Antanas Žmuidzinavičius, kiti. Atviruke matoma AS monograma, tačiau trūksta informacijos

nustatyti šio kūrinio autorių. Atrodo, kad jis – kitas žmogus, ne anų, jau aprašytų, Skuode išspausdintų, filokartisto A. Kaminsko kolekcijoje esančiu atvirukų kūrėjas.

Kadangi šiuolaikinė meninė industriją nėra suprojektavusi ir pramoniniu būdu negamina Lietuvos valstybinių švenčių atvirukų, pasirinktas senovinis motyvas puikiai tinkta ir dabartinei aplinkai, turinčiai kitas spaudos galimybės, kitą valstybingumo supratimą ir kitą tautinį mentalitetą. Kiek naivoka „retro“ traktuoté žiūris naujai, netgi truputį egzotiškai. Autoriaus perteikta Tėvynės meilės romantika suteikia šiemis atvirukams išliekamają vertę, kuria paprastai pasižymi tik brandūs, laiko patikrinti kūriniai. Atvirukai tarsi primena: mes – ta pati tauta, su tuo pačiu patriotiškumo jausmu, nors mus skiria beveik šimtmetis.

Vilius PURONAS,
Šiaulių universiteto
Menų fakulteto Dizaino
katedros dėstytojas

Seimo narys Dr. Povilas JAKUČIONIS

Komentaras R.Bružo komentarui

Daug įžeidžiančių pravardžiavimų Lietuvos partizanai, Laisvės kovų dalyviai ir tremtiniai girdėdavo iš sovietinių okupantų ir jų kolaborantų: "banditai", "fašistai", "buržuaziniai nacionalistai"... Deja, beveik tokius pačius įžeidinėjimus girdime ir dabar, tik jau iš nepriklausomos Lietuvos vadinamojo "elito" – kai kurių politikų, filosofų, rašytojų, žiniasklaidos "piaro" meistrų: "megztos beretės", "patriotai – idiotai", "superpatriotai"...

Naujausias žeminantis pravardžiavimas – "primityvieji patriotai" – sugalvotas buvusio "Lietuvos ryto" žurnalisto ir LTV laidos "Amžininkai" vedėjo Rimo Bružo. Tai toks jauno išsilavinusio žmogaus šventinės pasveikinimas Vasario 16-osios proga Laisvės kovotojams, kurių jaunystė prabėgo kovose už išsilaisvinimą, sovietiniuose konklageriuose ir tremtyje. Jam nusispauti, kaip dėl to jausis ne tik Laisvės kovotojai, bet ir Baltijos kelio dalyviai, jų pati priglaudę LRT, TV bokšto, Aukščiausiosios Tarbos gynėjai, Medininkų au-

kų artimieji. Po tokio R.Bružo apibūdinimo jie turėjo pasiusti esą primityvai: nepakankamai išsilavinę, nepakankamai suvokiantys realybę, nepakankamai saugoję savo kailį. Todėl ir "lindo, kur nereikia". Daugelis buvusių politinių kalinių gerai prisimena šiuos KGB tardytojų dažnokai kartotus žodžius. O štai truskos, ivaškevičiai, bružai bei pociai greit suvokė realybę – knisa sau seno ąžuolo šaknis ir triauškia gardžius gliukus. Tai kas, kad ąžuolas nudžius...

(keliamas į 4 psl.)

Neperduota nuotrauka

Kai Tėvynė užpuola priėšas, žmonės elgiasi įvairiai. Vieni, gelbdami gyvybę, bėga, kiti stoja į žūtbūtinę kovą, kad apgintų savo namus, artimuosius, tautos bei Tėvynės laisvę. Būtent tokį žmonių pastangomis mūsų tauta išliko iki šių dienų. Mes didžiuojamės didvyriškais protėvių žygiais, įkvėpusiais tėvynės meilė vaikams, didžiuojamės mūsų jaunimui. Partizaniame kare, kovojant už laisvę, ypatingos pagarbos nusipelnuiusios moterys ir merginos, ypač Motinos, užauginusios sūnumis ir dukteris – kovotojus. Šis pasakojimas – apie jaunutę tautos dukterį močinę Zuzaną Mikšaitę. Si mergaitė garbingai atliko užduotis, tiesiogiai susijusias su generolu Jonu Žemaičiu-Vytautu. Štai ką po daugelio metų apie savo jaunas dienas papasakojo garbinga tautos duktė, ištverusi visas suėmimo ir tremties negandas:

„Mano sesuo Marija Mikšaitė, kaip teigiamai KGB dokumentuose, nuo 1946 m. vasario iki pat suėmimo – 1948 m. lapkričio 10 d. buvo įvairių partizanų būrių, rinkinių ir štabų ryšininkė, turėjo Svajos, Babūnės, Irenos slapyvardžius.

Baigiantis pasipriešinimo kovoms, jai ir dar vienam partizanui buvo patikėta paslėpti Žemaičių apygardos archyvą. Šią paslaptpi ji nusinešė į kampus, nes komunistinės Lietuvos valdžios ji neprapažino.

Generolo Jono Žemaičio sūnus Laimutis. 1949 m.

Man tuomet buvo apie 14 metų. Nepamenu, kas pranešė, kad nuvykčiau susitikti su partizanų ryšininkė seserimi Maryte. Susitikome netoli Šilėnų, gražioje, tvarkingoje so-

dyboje. Ūkininkės vardo neprisimenu, bet jos veidą ir darbar matau mintyse. (Grįžus seserai iš lagerio sužinojaud, kad ta moteris buvo nukankinta stribų.) Tada sodyboje pirmą kartą pamačiau partizanus. Jie buvo vidutinio amžiaus santūrūs, ginkluoti vyrai. Vėliau su seserimi susitikdavome jau kitoje sodyboje, už Šilėnų stoties, pas partizanų ryšininką Augustiną Lašinį. Kartais atvykdavo kiti ryšininkai ir man pranešdavo susitikimo vietą ir laiką.

Berods 1947 m. baigiantis vasarai pas mane atvažiavo Elvyra Pliupeleytė ir kartu nuvykome į Batakius, kur manės laukė sesuo. Pernakvojusios pas ūkininkus, kitą dieną nuėjome susitikti su partizanais. Diena buvo graži, saulėta, vakarėjo. Neaukštū beržų ir eglių miškelio aikštėje ilsėjosi nemažas būrys ginkluotų vyrių. Tvarkingi, kai kurie vilkėjo lietuvių karių uniformą. Vadas, slapyvardžiu Mildas, buvo neuniformuotas. Pa-

sišnekėjus būrys išsiruošė į žygį. Neišdildomą įspūdį prieš žygi paliko partizanų malda. Mačiau susikaupusius, tauarius veidus.

(keliamas į 4 psl.)

Rasa JUKNEVIČIENĖ,
Tėvynės sąjungos pirmininko pavaduotoja,
Seimo nacionalinio saugumo komiteto narė

Savivaldybių rinkimai Vilniuje ir nacionalinis saugumas

Pirminė savivaldybių rinkimų analizė Vilniuje leidžia daryti kai kurias politines išvadas, susijusias su sritimi, kurioje parlamante man tenka dirbti, ir formuluoja temą: savivaldybių rinkimai Vilniuje ir nacionalinis saugumas.

Kokia gi ta pagrindinė politinė išvada? Mano manymu, pirmą kartą savivaldo rinkimuose dalyvavo ir Kremliaus projektas. Būtent Vilniuje. Mažai kas Lietuvoje abejoja, kad visuose rinkimuose, – ypač prezidento, – vienokia ar kitokia forma dalyvauja Rusija, jos pinigai ar jos projektai. Tų projektų yra ne vienas. Juos matėme gyvenime: Darbo partijos su Viktoru Uspaskichu, visokių "kunigaikštinių" projektai ir pan.

Rusenantis projektais "Rolandas Pakšas – prezidentas" bandomas atgaivinti per Vilnių, nes čia yra geriausia bázė. Kaip bebūtų gaila, minėsime 17-ąsias Nepriklausomybės atkūrimo metines, tačiau Vilniuje ir aplink Vilnių tebéra labai ryškus susiskaldymas balsuojant rinkimuose pagal tautinį požymį. Lietuvos lenkai balsuoją tik už lenkiškas politines partijas, o Lietuvos rusai, kurių dauguma gyvena Vilniuje, keičia savo pasirinkimą įdomiai, matyt, gavę tam tikrus signalus, už ką jiems reikia balsuoti.

Tai jrodo ir konkretūs dalykai. Kad Vilnius R. Pakso partijos buvo pasirinktas esminiu projektu, norint ateityje jį grąžinti į aukštesnius postus, rodo skirtumai tarp Vilniaus ir likusios Lietuvos. Už R. Pakšą visoje Lietuvoje balsavo 10 proc. rinkėjų – tai atitinka buvusių rinkimų skaičius. Didelio aktyvumo čia nebuvo, o visas procesas paliktas savieigai, – kalbu apie ikirinkiminį laikotarpį. Vilniuje R. Pakšas laimėjo 23 proc. 10 ir 23 – procentų skirtumas nemažas. Aškiausią atsakymą duoda kad ir Naujosios Vilnios analizė: vienoje iš Naujosios Vilnios apylinkių už R. Pakšą sarašą balsavo net 46 proc. rinkėjų. Tai daug ką pasako.

Dar vienas įdomus aspektas. Mes išnagrinėjome ir sociologinius tyrimus, atliktus dar iki savivaldybių rinkimų. Apklausos rodė, kad gruodžio

pirmosiomis dienomis R. Pakso šansai buvo didžiausiai. Jis buvo lyderis, o jo partija pirmavo prieš kitas, dalyvavusias rinkimuose, nors ir nedideliu skirtumu. Noriu atkreipti dėmesį, kad tuo metu dar nebuvó prasidėjusi rinkimų kampanija. Jau spalio-lapkričio mėnesiais rinkėjų apsisprendimas buvo suformuotas.

Į klausimą, kodėl taip atsiskaito, vienas iš atsakymų būtų: neatmestina prielaida, kad jau tuomet per tam tikrą tinklą, per tam tikras užsilikusias visuomenines organizacijas, per tam tikrus žmones, galbūt turinčius ryšį ir su Latvių gatve, buvo duotas signalas, kad šių metų pasirinkimas turėtų būti šitas.

Tai visiškai suprantama – Viktoras Uspaskichas, už kurį balsavo, būtent ši Vilniaus visuomenės dalis, jau buvo pabėgęs. Atsirado galimybė vienai projektą pakeisti kitu.

Antras dalykas, į kurį atkreipiau dėmesį ir kuris patvirtina, bent jau man, tą tezę, kurią dėščiau pradžioje, – tai Rolando Pakso aplinka, kuri iki rinkimų nebuvó labai matoma. Ir ta aplinka visai nesenai, Lietuvių stojant į NATO, Europos Sąjungą, sudaré besipriešinančios grupės branduoli. Tai žmonės, anksčiau sudarė Tautos pažangos branduoli ir labai aktyviai veikiančius prieš Lietuvos vakarietiškąjį integraciją. Jų pažiūros néra pasikeitusios, aš negirdėjau, kad jie būtų deklaravę koki nors kitokį požiūrį, – nei Audrius Butkevičius, nei Rolandas Paulauskas ir kt.

O kaip dabar, jau po rinkimų, elgsis Lietuvos lenkai, lenku išrinkta politinė partija – Lietuvos lenkų rinkimų akcija? Kaip bebūtų liūdna, vėl, kaip 1990-aisiais, kyla klausimas, su kuo yra lenkai: ar su iš Kremliaus ateinančia politine jėga ir ta kryptimi – Rolandui Pakšui sugrįžti į prezidento postą per Vilnių, ar su europietiškos integracijos kryptimi? Vilniaus klausimas šiandien néra „komunalinis“, kaip yra pasakęs vienas politikas. Didžiausia atsakomybė dabar tenka Tėvynės sąjungai, socialdemokratams ir kitoms vakarietiškoms politinėms partijoms.

Soeikiname
Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo diena – Kovo 11-oji – prasmingas mūsų šalių politinis įvykis, nustebinęs ir mus pačius, ir pasaulį.
Branginkime laisvę ir nepriklausomybę. Dėl jos ant Laisvės aukuro sudėta neįkainojama auka.

Su švente, mielieji! Stiprybės Jums ir šeimos nariams. Prasmingų darbų ir linksmų švenčių!

LPKTS valdyba

LPKTS ir TS susijungimas Kauno miesto savivaldybės tarybų rinkimų veidrodyje

LPKTS ir Tėvynės sąjungos politinės partijos 2004 metais susijungė į vieną politinį vienetą ir TS sudėtyje įkūrė politinių kalinių ir tremtinų frakciją (PKTF). Tikriausiai dėl garbaus amžiaus didesnė buvusių politinių kalinių ir tremtinų dalis neperėjo į naujai įkurtą PKT frakciją, jie liko reorganizuotoje LPKTS, išgijusioje visuomenės organizacijos statusą.

Kiekvienai politinei partijai lemiamu jos veiklos ir padėties visuomenėje vertinimui visuomet tampa rinkimų metu pasiekti rezultatai. Paskutiniuose rinkimuose į savivaldybių tarybas Kauno mieste Tėvynės sąjungos partija pasiekė tikrai gerų rezultatų, gaudama miesto taryboje 14 mandatų vietoj buvusių septynių. Verta atidžiau apžvelgti dvejuose rinkimuose dešiniosios pakraipos elektorato pasiskirstymą, kuriamė negalima paneigtį gana reikšmingos TS

ir LPKTS susijungimo įtakos. 2002 m. gruodį įvykusiuose rinkimuose į savivaldybių tarybaskartu su Lietuvos Respublikos Prezidento rinkimais Kauno mieste dešiniųjų partijų blokas surinko 35 371 rinkėjų balsą, tarp jų Tėvynės sąjunga – 22 303, LPKTS (tuo metu ėjo atskiru rinkimų sąrašu) – 4 402 ir Lietuvos krikščionių demokratų partija (LKD) – 8 666.

2007 m. rinkimuose, nors Kaune rinkėjų aktyvumas buvo itin mažas palyginus su 2002 metais, mažesnis 33,6 procento, tas pats dešiniųjų blokas sulaukė 34 511 rinkėjų palankumo, tarp jų TS – 28 175 balsų, LKD – 6 336. Tenka pažymėti, kad dauguma buvusių politinių kalinių ir tremtinų rinkimuose į šalių ir savivaldybių valdymo organizacijas rinkdavosi TS bei LKD politines partijas. Ši kartą kauniečiai buvo palankesni TS ir tam įtakos tikriausiai tu-

rejo įvykės politinių jėgų susijungimas. Vienybėje jėga – tautiečių pripažinta taisykla davė rezultatus. Pagrįstai buvęs Kauno miesto TS sueigos pirmininkas K. Starkevičius prieš paskutinius rinkimus viename LPKTS būstineje vykusiam renginyje atvirai pripažino, kad buvo klaida, kai 2002 m. rinkimuose į savivaldybių tarybas Kauno mieste TS ir LPKTS ėjo atskirais sąrais. Tiesa, tuomet, kaip ir visuomet, kliūtimi tapo asmenybių prioritetų pasiskirstymas sąrauose, nors ir ši kartą Kauno mieste nė vienas PKTF kandidatas nebuvó išrinktas.

Po TS ir LPKTS susijungimo TS politinė partija tapo unikali, turinti patikimą satelitą – visuomeninę organizaciją LPKTS, su kuria būtina stiprinti organinį ryšį, ypač pirmosiose pakopose – miestu ir rajonu skyriuose.

Vytautas GULIOKAS

Seimo socialinių reikalų ir darbo komiteto informacija

Susirūpinta emigrantų vaikais

Oficialiai duomenimis, nuo 1990 metų iš Lietuvos emigravo apie 400 tūkst. žmonių. Dėl emigracijos daugiausia prarandama darbingo amžiaus žmonių. Mažą atlyginimą net 90 proc. Lietuvos gyventojų įvardija kaip emigracijos priežastį. Didelis nedarbas Lietuvoje yra antra pagal svarbą priežastis.

„Dėl darbingo amžiaus gyventojų emigracijos mažėja mokančiųjų valstybinio socialinio draudimo įmokas. Tačiau dėl emigracijos ir pasitraukimo iš vietinės darbo rinkos labai sumažėjo nedarbas, darbo jėgos pasiūlos mažėjimas sudarė sąlygas didėti darbuotojų atlyginimams. Kita teigama emigracijos pusė – emigrantų svetur uždirbtį pinigai kasmet maždaug po milijardą nusėda Lietuvos bankuose. Neformaliai pinigų siuntimo būdais naudojasi 41 proc. emigrantų. Todėl galima spėti, kad Lietuvą pasiekia dar dau-

giu svetur uždirbtų pinigų,“ – teigė LR Seimo narė, Seimo socialinių reikalų ir darbo komiteto narė Vincė Vaidevutė Margevičienė.

Nors finansiškai kai kuriems emigrantams pavyksta ištvirtinti svetimoje šalyje, tačiau ne vienos išvykusysis Lietuvos palieka savo šeimas ir vaikus. Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos duomenimis, 2001–2005 metais iš Lietuvos kartu su tévais išvyko 8 tūkst. 0–14 metų amžiaus vaikų, iš viso 16 tūkst. vaikų iki 18 metų. Oficialios statistikos, kiek vaikų yra paliekama senelių, giminaičių ar kaimynų globai, néra.

„Nuo 2006 m. liepos mėn., įsigaliojus Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nutarimui, išvykstantys tévai gali oficialiai įforminti laikinąjį vaiko globą. Tačiau kol kas globa įforminama tik pavieniais atvejais ir realios situacijos apie paliktą vaikų skaičių neatspindi. Seneliai, tetos, kuriems dažniausiai paliekami emigrantų vaikai, neretai susiduria su

įvairiomis problemomis, pavyzdžiui, vaikas be oficialaus globėjo negali gauti mediciniškės priežiūros paslaugų – tam būtinės tévų sutikimas.

Psichologų teigimu, tévų išvykimas nelieka be pėdsakų. Vaikai pradeda atsainiai žiūréti į mokslą, praleidinėti pamokas, prasčiau mokyti, pasireiškia iššaukiamas elgesys, ignoruoja bet kuri globejų bandymą kontroliuoti gyvenimą arba atvirkščiai – tampa užsidarę, išsiblaškę,“ – sakė V. V. Margevičienė.

Kaip iš prezidentūros daromas „stogas“ KGB generolams

Atrodo, kad pastaruoju metu tik žiniasklaida ir aktyvūs Lietuvos piliečiai mūsų šalyje rūpinasi tuo, kad buvę kagėbistai būtų laikomi kuo toliau nuo valstybės reikalų ir jokiu būdu nebūtų aukštinami valstybės, taip baisiai nukenčiusis nuo sovietų okupacijos, kurios pagrindinius repressinius mechanizmus valdė KGB. Tačiau aukščiausieji šalies pareigūnai ir institucijos dėl to nė kiek nesirūpina. Kartais jų atlaidus arba net perdėm draugiškas požiūris į būviusius kagėbistus, tai yra genocido vykdytojus Lietuvoje, tiek išauga, kad net tampa panašus į protekciją, bendrininkavimą ar net „stogą“.

Panašu, kad tokią „stogo“ poziciją užėmė ir Lietuvos prezidentūra, neketinanti iš KGB generolo majoro V. Janukino atsiimti dar 2002 metais įteiktą LDK Gedimino ordino Komandoro kryžių neva už nuopelnus skatinant Rusijos ir Lietuvos dialogą. Tiriant saugumo pareigūno A. Pociaus žūties aplinkybes Baltarusijoje, buvo atkreptas dėmesys į su šia istorija siejamą pareigūną Albino Januškos veiklą. Besidomint jo darbais, jam dar dirbant LR prezidentūroje, paaiškėjo, kad kaip tik tuo metu minėtas KGB generolas majoras ir gaivo garbingą valstybinį Lietuvos apdovanojimą. Nors iš tiesų kai kurie politikai atvirai tvirtino, kad V. Jakuninas „neturi realių nuopelnų Lietuvos valstybei, yra siejamas su Rusijos specialiosiomis tarnybos bei įtakingais Lietuvos pareigūnais ir verslininkais, yra KGB generolas majoras, buvęs žvalgybos rezidentas Austrijoje“.

Paaiškėjus, kam atiteko LDK Gedimino ordino Komandoro kryžius, kilo sumaištis. Visuomenė ir žiniasklaida ėmė reikalauti iš prezidentūros pasiaiškinti, kas tokį žmogų teikė valstybinam apdovanojimui. Tąkart paaiškėjo tik tiek, kad jis apdovanotas ga-

na mīslingomis aplinkybėmis, mat teikimo dokumentai nerasti. Niekas nebežino, kaip ir kieno iniciatyva KGB generolas majoras buvo apdovanoatas.

Blaivaus proto žmogui būtų akivaizdu, kad LR prezidentūra padarė nedovanotiną klaidą, kuria reikėtų ištaisyti. Tai akivaizdu visiems, tačiau ne prezidentūrai.

Vasario 21 d. įkyriam ir atakliam Seimo nariui ir Neprisklausomybės akto signatarius Sauliui Pečeliūnui, kuriam nekilo abejonių, kad tvarka, leidžianti apdovanoti KGB generolus majorus tokiais pat apdovanojimais, kokį yra gavęs ir jis, nėra tinkama, buvo atsakta konkretiai. Savo rašte prezidento patarėjas Česlovas Atkočaitis pareiškė, kad remdamasis Konstitucija LR Prezidentas „turi teisę skirti valstybės apdovanojimus“. Kitu sakiniu teigama, kad „oficialių dokumentų, pristatancių apdovanoti šį asmenį, Respublikos Prezidento kanclerijoje nebuvu gauta“. Vadinas, nuoširdus visuomenės tikėjimas, esą V. Adamkus buvo „pakištas“ piktavalii patrėjų ar kažkokiu trečiųjų teikėjų, yra visiškas muilo burbulas. Prezidentui Konstitucija leidžia teikti apdovanojimus ir jis juos teikia. Taigi, išeitų, kad KGB generolas majoras, aukštasis Lietuvai nusikalstamos organizacijos karininkas, buvo apdovanotas paties V. Adamkaus iniciatyva.

Tiesa, S. Pečeliūnui atsakė ne Prezidentas, ojo patarėjas. Jo atsakymas tik dar labiau susiprino V. Adamkaus įvaizdį, kurį pradėjo teigti N. Sadūnaitė, teisindama pastarąjį už jo klagidingus apdovanojimus tuo, kad jis esas ne vietinis, išeivijos lietuvis ir nežinąs, ką daras. Kažin, ar pats V. Adamkus būtų labai patenkintas tokiu savo įvaizdžiu ir savo patarėjais, kurie šį įvaizdį pui-kiausiai išnaudoja savo darbo „brokui“ užmaskuoti.

Prezidento patarėjai visą

bėdą dėl KGB majoro apdovanojimo suvertė LR Prezidentui. Tieka to. Šis kaip nors atlaikys. Juk – „ne vietinis“. Tačiau kas daroma, kad ši klaida būtų ištaisyta? Ogi viškai nieko. Č. Atkočaitis savo atsakyme Seimo nariui cituoja įstatymą, kuris iš tiesų numato, kad jei „apdovanotųjų veikla žemina apdovanotojo vardą, Respublikos Prezidentas gali išbraukti šiuos asmenis“ iš apdovanotųjų sąrašo. Tačiau čia pat prideda esą V. Adamkui nekyla abejonių, kad tokie asmenys gali būti „tik teismo pripažinti kaltais“ ar „padarę tyčinius baudžiamuosius nusikaltimus“. Vadinas, LR Prezidentui 1998 m. Seimo priimtas įstatymas Dėl SSRS valstybės saugumo komiteto (NKVD, NKGB, MGB, KGB) vertinimo ir šios organizacijos kadrinių darbuotojų dabartinės veiklos nieko nereiškia. O šio įstatymo 1 straipsnis skelbia, kad SSRS valstybės saugumo komitetas pripažystamas nusikalstama organizacija: „SSRS valstybės saugumo komitetas (NKVD, NKGB, MGB, KGB – toliau VSK) pripažystamas nusikalstama organizacija, vykdžiusia karo nusikaltimus, genocidą, represijas, terorą ir politinį persekcionimą SSRS okupuotoje Lietuvos Respublikoje“. Tai-gi nors KGB įstatymu paskelbta nusikalstama organizacija, jos nariai, aukštasis pareigūnai gali būti Lietuvos valstybės gerbiami, apdovanomi valstybės apdovanojimais, nes ne teismas, o Seimas KGB paskelbė nusikalstama organizacija.

Iš tiesų visas šis rašymas téra tam, kad parodytų, koks absurdas ir begėdiškai mela-gingas tokį valdininkų, kaip Atkočaitis, išsisukinėjimas, dangstant arba savo klaidas ir nekompetenciją, arba KGB generolus ir po šai dienai Lietuvos turinčiuosius svarbių interesų.

Ingrida VĒGELYTĖ

!vykiai, komentarai

Neramus pavasaris Kijeve

Vislabiau aiškėja, kad prorusiškas Ukrainos premjeras Viktoras Janukovičius ir jo Regionų partija, jau gerokai apribojo provakarietiško prezidento Viktoro Juščenkos galias, toliau kaišioja pagalius į ratus. Aukščiausioji Rada, kurioje premjero šalininkai turi 250 balsų daugumą 450 vietų Ukrainos parlamente, atmetė prezidento pasiūlytas kandidatūras į Ukrainos užsienio reikalų ministro ir saugumo tarnybos vadovų postus. Prezidentas V. Juščenka nenusileidžia Aukščiausiajai Radai. Jis pakartotinai pateikė tvirtinti į šias pareigas numatytais Volodymarą Obryzko ir Viktorą Koroli. Regioninkai ir jų sąjungininkai komunistai abu šiuos politikus paskelbė provakarietiškais Amerikos „klapčiuais“, Ukrainos ir Rusijos „broliškos draugystės“ ir vos ne „liaudies priešais“.

Tačiau V. Janukovičius iš anksto pareiškė, jog šios kandidatūros vis tiek bus atmetos. Konfrontacija tarp prezidento ir premjero vis labiau didėja. Kremlis iš džiaugsmo trina rankas matydamas, kad „oranžinės revoliucijos“ laimėjimai ir idealai žlunga, „buržuaziniai“ nacionalistai praranda pozicijas vieną po kitos. Žinoma, visa tai mato ir supranta prezidentą remianti „Mūsų Ukraina“ ir ambicingos, bet sunkiai prognozuojamos politikės Julijos Tymošenko blokas. Baigiantis vasilui „Mūsų Ukraina“ ir J. Tymošenko, save vadinančios „oranžinės revoliucijos“ didvyre, blokas pasirašė susitarimą, kuriuo sudarė naują aljansą, pavadintą „Jungtinę opoziciją“. Naujas aljansas pagrindiniu savo tikslu įvardijo prorusiškos V. Janukovičiaus vyriausybės nuvertimą. Išryškėjo dar vienas gana įdomus faktas. Ir „Jungtinės opozicijos“ blokas, ir Maskvos remiama Regionų partija ėmė raginti surengti pirmalaičius parlamento ir savivaldos rinkimus. Tiesa, Regionų partija ir premjeras V. Janukovičius norėtų, kad būtų surengti ir priešlaikinių valstybės vadovo, tai yra prezidento, rinkimai. „Jungtinė opozicija“ iškėlė idėjā priimti naują Ukrainos konstituciją. Prezidento V. Juščenkos administracijos vadovas Viktoras Baloba pareiškė, kad dabartinė valdančioji koalicija – Regionų partija, komunistai ir vadnamieji

Jonas BALNIKAS

Kviečiame!

Kovo 11 d. (sekmadienį)

12 val. Zapyškio bažnyčioje bus aukojamos šv. Mišios už Jurgi Zitinevičiu – knygnešį, rašytoją, Steigiamojo Seimo narij, 1945 m. nukankinta sovietų lageryje. Po to prie Zapyškio vidurinės mokyklos bus atidengtas koplytstulpis Zapyškio krašto knygnešiams.

Užsiprenumeruokite

„Tremtinį“!

Prenumeratos indeksas – 0117. Prenumerata kainuoja: 1 mén. – 5,20 Lt, 3 mén. – 15,60 Lt, 6 mén. – 31,20 Lt. Vienas savaitraščio numeris kainuoja 1,30 Lt.

„Tremtinys“ išeina keturis kartus per mėnesį.

Iki kiekvieno mėnesio 22 d. galite užsiprenumeruoti „Tremtinį“ kitam mėnesiui.

„Tremtinys“ siunciame ir į užsienį. Prenumeratos kaina metams – 80 JAV dolerių.

Komentaras R.Bružo komentarui

(atkelta iš 1 psl.)

Tai ne vienintelis atvejis. Vasario 16 d. Lietuvos radijo žurnalisto T.Dapkaus laidoje lietuvis istorikas A.Kasperavičius ir lenkas žurnalistas J.Komarass sutarė, kad Lietuva jau nuo 1919 m. ėmė siaurinti Vasario 16-osios Akte deklaruotą demokratiją, pasuko nacionizmo keliu, išskyre ir aukštino lietuvių tautą. Ir tai buvusi "vidaus priežastis", dėl kurios Želigovskis užgrobė Vilniaus kraštą. Kyla natūralus klausimas, o kas būtų buvę, jei tada lietuvių tauta nebūtų aukštinama ir idealizuojama, jei nebūtų skiepijama meilė Lietuvai ir tautai? Ar būtų tada tauta taip susivienijusi, radusi savo jėgų pasiūsti kariū savanoriū prieš šalį puolusius bolševikus, lenkus ir bermontininkus? Jei nebūtų buvę to posūkio "nacionalizmo keliu", ar nebūtų Vilniaus krašto lemtis ištikusi visą Lietuvą? Kiti istorikai "vidaus priežastimis" bando aiškinti Klaipėdos krašto atplešimą ir net sovietinę okupaciją 1940 m. Lietuviam, mylantiems savo kraštą ir tautą, iš gėdos ir nevisavertiškumo jausmo belieka užsikasti į žemę...

"Primityvių patriotų keliamos grėsmės"

R.Bružas ir panašūs vaizduoja savo tiesos ieškotojais ir tų "primityvių" aukomis. Tikisi (publikos) žiūrovų užuojaustos ir supratimo. Jam vaidena si patriotų inkvizicija – laužas, pasireikšiantis kaltinimais antivalstybiniu mastymu ir užsakymu iš Rytų vykdymu. Jis nuolankiai, (o iš tiesų – fari ziejiškai) priima šią "kančią", kaip au ką už "teisybę".

O ta "teisybė" tokia: "infantiliškai herojiški pasakojimai" (prisiminimai apie Laisvės kovas ir tremtį) esą sumenkina pačią rezistenciją, nes juose nutyli "nepatogūs klausimai" apie tai, kad "partizanai yra atsakingi už civilių žmonių žudymą". R.Bružas norėtų užčiaupti lūpas gyviesiems 20 a. istorijos jvykių dalyviamis ir liudytojams, remdamasis prof. E.Aleksandravičiaus žodžiais, kad "jvykiai tampa istorija, kai apie juos knygas parašo kita karta" – vaikaičiai.

R.Bružui kelia siaubą mintis, kad "infantiliškai herojiški pasakojimai" partizanų ir tremtinių prisiminimų knygose gali išugdyti "nauja primityvių patriotų" kartą. Tada neatsirastų norinčiųjų parduooti Tėvynę už 30 skatinę, ar metus artimusius išvažiuoti į kokią Airiją. Atrodo, kad jam priimtiniai būtų, jei tas knygas rašytų kitos pusės – stribų – vaikaičiai, nes tik jie galėtų bružiškai-truskiškai nušvesti "tamsiasias partizanų karos puses, išblaškytų R.Bružo ir kitų "abejones ir šešelius".

Tai gal meskime dabar į degantį laužą keletą šimtų partizanų ir tremtinių parašytų prisiminimų knygų su ju "infantiliškai herojiškais pasakojimais", kurie gali sumenkinti pačią rezistenciją? Jose esą yra daug nutylėjimų, neatsakoma į truskiškus klausimus, užsimerkiamas prieš faktus, ne-

modeliuojama ateitis. Prisiminkime V.Lenino samprotavimus apie religiją, kaip liaudies opiumą.

Savo murziną ir šešeliuotą komentarą "Kurveda primityvusis patriotizmas?" internete, www.lrytas.lt, R.Bružas baigia tokiais žodžiais: "Istorinių jvykių analizė, kritiškas ir objektyvus požiūris išlaisvina ("Arbeit macht frei" – aut. pastaba), o tapę laisvi (nuo savo praeities? – aut. pastaba) galime kurti ateitį, kuri svarbesnė už praeitį".

Belieka patvirtinti, kad viskas – atvirkščiai. Komentaro autorius ginkluotas rezistencijos veikloje nori matyti vien tik "šešelius ir abejones". Iš imtis laiko pagrindu ir pavienius kriminalinius nusikaltimus inkriminuoja visai ginkluotajai rezistencinei kovai. Jis užsimerkia prieš tokius faktus, kaip nežmoniški "smogikų" ir kriminalistų nusikaltimai, kuriuos KGB ir SS KP suversdavo partizanams. Lygis nieko nežinotų apie partizanų teismus ir jų griežtus nuosprendžius ne tik išdavikams bet ir prasikaltusiems saviškiams. Jam turbūt nieko nėra žinoma apie NKVD, stribų, pasienio kariuomenės baudžiamąsias operacijas, kai buvo deginamos ir naikinamos sodybos ir kaimai, šaudomi beginkliai vyrų ir išsiros šeimoms, nesigailint nei vakių, nei moterų, nei senelių. Jie tai darė vedami vietinių išdavikų, ir šie negalėjo tikėtis partizanų malonės.

Dokumentų rinkinyje "Lietuvos partizanų Tauro apygarda (1945–1952 m.)" autorė Nijolė Maslauskiene pasakoja, kaip, numalšinus organizuotą ginkluotą pasipriešinimą okupantams, sovietinė istoriografija megino nuslepsti svarbiausią Laisvės kovų tikslą – atkurti Lietuvos nepriklausomybę, iškreipti kovos turinį ir pobūdį. Pasak autorės, tuo tikslu 1958 m. spalio 8 d. gavęs įsakymą iš Lietuvos komunistų partijos CK, tuometinės Lietuvos mokslo akademijos prezidiumas sudarė specialią redakciją archyvinams dokumentams skelbtį. Vyriausiuoju jos redaktoriu buvo paskirtas saugumietis Boleslovas Baranauskas, kuriam, pasitelkus šviesiausius to meto Lietuvos protus, pavesta parengti leidinius, demaskuojančius "buržuazinius nacionalistus". Redakcijai smarkiai talkino KGB, kuri atrinko ir leido panaudoti saugumiečių pažymas, tardymo protokolų nuorašus iš pasipriešinimo dalyvių baudžiamųjų bylų, Lietuvos partizanų dokumentus.

Sovietiniams istorikams, norėjosiems sukompromituoti partizanus, netiko tai, kad Tauro apygardos partizanai kovines ir baudžiamąsias operacijas vykdė prieš okupacinę kariuomenę, partinės ir sovietinės valdžios bei represinių struktūrų atstovus. Iš partizanų dokumentų, kuriuos turėjo redakcija, buvo matyti, kad Tauro apygardos vadovybė draudė masines akcijas prieš civilius gyventojus, griežtai baudė partizanus, kurie nepaklusvo damais, nesilaikė drausmės", – rašo N. Maslauskiene.

Taigi sovietinės propagandos mašina nesėdėjo rankų nuleidusi: per 1960–1976 metus išleido 15 dokumentų rinkinių, keliais dokumentinės apybraižas, paskelbė daug straipsnių apie Suvalkijos partizanus, kovoju sius Tauro apygardoje. O juk tokį apygardą Lietuvoje buvo devynios. Galima numanyti, kad ši propaganda neapsiriboję vien tik leidyba, bet turėjo įtakos ir kuriant istorines laidas, statant dokumentinius ir meninius filmus.

Iš tikrujų ne "primityvieji patriotai", o pats R.Bružas čiuožia, pasak jo paties, "paviršiai", išrašytas KGB tardytojų ir SS KP propagandistų. Kieno tas "paviršutiniškas tikėjimas" – ar tų herojiškų ir tragiskų jvykių dalyvių, betarpiai liudininkų, ar dabartinių naivuolių, perskaičiusių vieną kitą KGB pranešimą iš suklasotų KGB archyvų?

Tada Lietuvos visuomenė, stropiai maitinama sovietinės propagandos maistu, be teisės pajavairinti meniu, buvo programuojama suvokti tik vieną "tiesą". Ką per 15 nepriklasomybės metų tai pačiai "užprogramuotai" visuomenei pasiūlė dabar jau laisva Lietuva? Kokios valstybinės programos, propagandos labai paveiktiems ir suklaidintiemis žmonėms buvo įgyvendintos?

"Nomeda" vietoj istorinių laidų

Suvokdama objektyvios Rezistencijos kovų istorijos analizės Lietuvos informacinėje erdvėje stoka grupė "primityvių patriotų", išskaitant gen. J.Kronkaitį ir D.Kuolį, prieš gerą pusmetį kreipėsi į LRT generalinį direktorių K.Petrauskį, siūlydami organizuoti naują edukacinę laidą apie 19 ir 20 a. Lietuvos Laisvės kovų istoriją. K.Petrauskis siūlymą atmetė, motyvuodamas žemu tokiai laidų reitingu. Esą šviečiamosios laidos žiūrovams neįdomios, o jo vadovaujamos LRT laidoms reikia tokų aukštų reitingų, kaip "Nomados". Jo nuomone, R.Bružolaida "Amžininkai" istorines temas nušviečia pakankamai gerai ir nieko daugiau nereikia. Tuo dabaryra "jtkinti" ne tik "tylieji" ar "pilkieji", bet ir "primityvieji" patriotai.

Nuo pat Nepriklasomybės atkūrimo girdime naujujų, "tyliųjų", "pilkųjų" patriotų pagraudenumus – pamirškime praeitį, atleiskime, nekeršykime, viską, kas buvo, pamirškite kurkime ateičių. Bet atsiprašymo negirdéti – né žodžio. Priešingai, neklusnus užsispyrėlius siekiama sutramdyti sovietinių metodais. Jie sekami, pasiklausoma, su kuo ir ką jie kalba telefonu. VSD nesigėdydama sekā senukus, buvusius polinius kalinius, ir kelia jiems baudžiamąsias bylas. Tuo tarpu į Lietuvą uždraustos Burokevičiaus partijos narių sueigas numoja ranka. Atseit, tai tik sovietinės nostalgijos apimtų senukų klubas. Nejučiomis kyla pagrįstas klausimas – kokiai Lietuvai: Nepriklasomai ar LTSR kelia pavojų buvę poliniai kaliniai?

Neperduota nuotrauka

(atkelta iš 1 psl.)

Vėliau su seserimi susitikdavome pas Anulienę, kartu su dukterimi Jadvyga gyvenusių netoli Kryžkalnio. Pažinojau partizanų vadus: Milaševičių Ruonį, Vytautą Gužą-Geraldą, Kardą, Antaną Liesį-Toni. Tuomet žinojau tik jų slapyvardžius. Pavardes sužinojau tik seserai grįžus iš lagerio.

Mano užduotys buvo įvairios. Partizanai prašydavo žinių apie jų artimuosius, kai kokių smulkmenų. Kai areštavo Miglą-Rožę, važiavau apie tai pranešti jos broliniui Jonui, dirbusiam matininku Žaliojoje giroje.

1948 m. rugpjūtį prie Silėnų stoties susitikau su Jonu Žemaičiu. Tuomet jo slapyvardžio nežinojau. Ten buvo dar keli partizanai, vienas iš jų – Bartkus-Žadgaila, Agrikolis. Manės parašė nuvykti į Kauną, pas Jono Žemaičio sūnaus Laimučio globėją O. Liubinavičienę. Bartkus parašė laiškutį savo draugei Aldonai, gyvenusi universiteto bendrabutyje. (Gyveno berods S. Neries g. 64). Gavusi žinią O. Liubinavičienė nusprendė vykti į susitikimą su Jonu Žemaičiu. Kadangi O. Liubinavičienė buvo akylai sekama, išvykome tik dviese, nes Laimutį vežtis globėja neišdriso. Tėvui ir neteko pamatyti savo sūnaus. Apie tai Jonas Žemaitis pasakojo: „1948 m. rugsėjo ar spalio mėnesį tame pat Dukto miške (netoli Silėnų geležinkelio stoties) susitikau su mano sūnaus globėja O. Liubinavičienė. Ją pas manė atvedė ryšininkė Babunės sesuo, apie 16 m. moksleivę, gyvenanti Radviliškio mieste“ („Laisvės kovų archyvas“ Nr. 7, psl. 81, 1993, Kaunas).

Antroji užduotis, tiesiogiai susijusi su Jono Žemaičio asméniniu gyvenimiu, buvo jo sūnaus nuotrauka, kuriaj generolui turėjau perduoti, bet nespėjau, nes kartu su mama buvau ištremta. Pasinaudodama proga, nors po daugelio metų, nusprendžiau parodyti generolo Jono Žemaičio sūnaus Laimučio nuotrauką, daug metų išbuvisių Sibiro platybėse ir kartu su manimi grįžusi į Lietuvą.

1948 m. lapkritį areštavus seserį, su partizanais ir toliau susitikdavau prie Kryžkalnio arba prie Radviliškio. Su Jonu Žemaičiu ryšį palaikydavau iš anksto susitarus, arba per J. Strolį, kuris mokesi Radviliškio gimnazijoje. Paskutinį kartą su generolu Jonu Žemaičiu susitikau žiemą. Tuomet jis man pasakė, kad jeigu kas nutiktų, ateičiau pas juos. Tuo pačiu lyg tarp kitoko paminėjo, kokia laukia lemtis.

1949 m. žiemą, sausio pabaigoje ar vasari, jau visai kitoje Radviliškio pusėje paskutinį kartą susitikau su V. Gužu-Kardu, Geraldu. Buvo labai šalta, Saulėta žiemos diena. Su Gužu atėjo ir Vytautas Šniulis. Tai buvo paskutinis susitikimas su partizanais. Po to – tremtis.

Visiems sutikiems Laisvės kovojojams, jaučiau didelę pagarbą.“

Štai toks buvo ano meto mūsų jaunimo keliai – labai sunkus, dažnai apraudant žuvusius kovos draugus, tačiau garbingas. Nėra ir niekada nebūs garbingesnio kelio, kaip keliai, vedanties į patį kilniausią tikslą – kovą už tauatos ir tėvynės laisvę.

Parengė
Algirdas BERKEVIČIUS

2007 m. kovo 9 d.

Žemės spalvos

Jaunystės svajones nusinešė tremtis

Ar patraukli žemės spalva? Kol nepaliečiamos jos delnais, kol nesuždome širdimi, tol nepajuntame žemės spalvos tonų ir pustonių. Tai supranta keramikos meistrai, gebantys išlieti daugybę spalvų į išminkytą molį ir suteikti jam ilgą gyvenimą. Viena iš keramikos meistrių, kaunietė dailininkė, buvusi tremtinė Janina Šmidtaite, šį sausį atšventėsi 85 m. jubilieju, žvali ir jau natviškos ugnelės sklidinomis akimis, apie molį ir iš jo gaminanamus meno kūrinius gali kalbėti daug valandų, šiai temai plėtoti atranda vis naujų minčių. Jos talento gerbėjai, atėjė į Kauno keramikos muziejų mielą Janiną pasveikinti asmeninės šventės – jubiliejaus ir kūrybinės veiklos proga, dar kartą patvirtina menininkės talentą ir žmoniškų vertybų lobyną, išreikštą jos darbuose ir bendraujant su lankytuojais.

Janinos jaunystė pasiglemžė tremtis. Jau tada, 1945-aisiais, mergina svajojo apie kūrybos aukštumas. Baigusi Pirmosios valstybinės amatų mokyklas Dailinės keramikos skyrių kūrė realius planus, svajojo tapti žymiai keramike. Tai jai pavyko įgyvendinti, tik daug vėliau...

Trėmimų karštinių metais lietuvius vėžė į Sibirą, prie Šiaurės ledžiūrio. 1945 m. gegužės mėnesį vieną ešeloną nukreipė Tadžikijos link. Jame buvo ir Janina Šmidtaite su mama. Teko atsisveikinti su Kauno dailės fondo keramikos dirbtuvėmis, kur Janina dirbo vedėja, ir suprasti, kad įgyta profesija vargu ar kada nors pravers. „Kai ešelonas ilgam sustojo Ivanove, vėliau padėjo atgal, mūsų džiaugsmui nebuvo galio, – pasakojo Janina, – manėme, kad grįšime į Lietuvą. Bet – ne! Tą dieną baigėsi Antrasis pasaulinis karas, o mūsų traukinys judejo ne taip bėgiais. Kai mašinistai susigriebė, pasuko Tadžikijos link“.

Pirmasis sustojimas – Stalinabade. Taip tada vadinosi Tadžikijos sostinė. Išjos Janina Šmidtaite ir dar keletas lietuvių buvo nuvežti į Kujibševo rajoną. Čia visus „įdarbino“ Chruščiovo kolūkyje. Apyvendino karvių fermoję – gyvulius išvarė į kitas patalpas. Vietiniai gyventojai nepatikliai žiūrėjo į „fašistus“, bet kai vienas kitas pradėjo su jais

bendrauti rusiškai, įtampa atslūgo. Vėliau Janinai rusų kalba savotiškai palengvino gyvenimą – galėjo dirbti kolūkio kontoroje, pelnė vietinių palankumą. Pirmosiomis dienos komendantas įkalbinėjo Janiną „bendradarbiauti“, pranešti, kas čia kuo nepatenktinas. Janina jam drąsiai atkrito: „Aš šunimi negimiau ir nenoriu juo dvėsti“. Po tokį žodžių Janina su mama buvo

Dailininkė keramikė
Janina Šmidtaite
Jolitos Navickienės nuotr.

Janinos Šmidtaitės "Derlius"

išgabentos į kitą vietovę. Teko sunkiai dirbtis vandens ūkyje, bet su komendantu daugiau nesusitiko.

Dirbtis vandens ūkyje buvo tikras pragaras. Nuo šalto vandens žmonės sirgo malarija. Janina, būdama silpnos sveikatos sirgo ir sirgo. Pagaliau vandens ūkio vadovas pagalėjo silpnos, išblyškusios merginos ir priėmė į kontorą. Teko atsakinėti į telefono skambučius. Gyventi tapo kiek lengviau. Su mama jau tik prisiminimus naršydamos kalbėdavo apie tai, kaip, besigebėdamos nuo bado, pardavé palto pamušalą, vėliau – valtiną ir pagaliau paltą. Janinai sunkiai susirgus plaučių

uždegimui, padėjo ją išgydyti vietinė rusė, girdydamas merginą ožkos pienu.

Dažnai serganti Janina ir jos pasiliogojusi mama vandenės ūkiui jokios naudos nedavė, tad viršininkas paprasė parašyti pareiškimą, kad „pačiai prašant“ iš vandens ūkio atleistų. Janiną nusiuntė dirbtis į statybas. Reikėjo nešioti plynas, dengti stogus, atliki kitus darbus. Ko gero, buvo lemta – Janinai padėjo įgyta keramikės profesija. Gyvenvietėse ir kolūkuose masiškai pradėjus statyti kultūros namus, mokyklas, parduotuves, – juos tadžikai mėgo dekoruoti įvairiais puošybos elementais, – Janina Šmidtaite pasisakė baigusi keramikos mokslus, tad buvo pakviesta atliki apdailos.

Po Stalino mirties lageriuose, tremtyje nuvilijo vilties bangą: gal leis į Tėvynę? Janina Šmidtaite svajonę įgyvendino tik po 47 metų.

Galėjo užsiimti savo amatu

Janinai, kaip dailininkė, keramikos meistrei kūrybos kelias atsivėrė tik persikėlė į Stalinabadą, dabartinių Dušanbė. Ten įsardibino keramikos dirbtuvėse. Tadžikų tauta nuo seno puoselejo keramiką, propagavo molio gaminius, tad darbo atsirado ir keramikei iš Lietuvos. Ji dekoravo vazas, lėkštės, kūrė lietuviška dvasia pulsuojančius dirbinius. Karatogos kišlake Janinai buvo leista įkurti keramikos dirbtuvės. Turėjo ten ir pagalbininkų, išmokinį. Gyvendama Dušanbė net 30 metų dirbo „Dailės“ fonde, sukūrė pačius brandžiausius darbus. 1960 m., kaip perspektyvi keramikė, Janina Šmidtaite buvo komanduota pasitobulinti į Lietuvą. Dailininkė galėjo laisvai keiliauti povisą Sovietų sąjungą, mat jau buvo gavusi pasą ir tremties varžtai tarsi atsileido. Jei tremtyje nebūtu likę mama ir vyras, Janina gal ir nebūtu grįžusi į Tadžikiją, tačiau pradėti darbai ir artimi žmonės išmušė tokias mintis iš galvos. Į Lietuvą atvyko tik su ketverių metukų dukrele Birute. Grįžusi atgal pasinėrė į darbą: gaminio ir kūrė, rengė personalines parodas. Nors politinis klimatas kiek atšilo, ji su pirmaja tremtinių bangą į Lietuvą nesiveržė. Suprato, kad Lietuvoje taip pat ne baliti pyragai laukia.

(keliamo į 7 psl.)

Soeikiname

Šiandieną Jūsų metai sužydėjo

70 įvairių žiedų...

Visko būta: saulės, tremties taigos, daug praradimų ir vilčių...

Einate prasmingu, ilgu keliu,
Nepavargsta rankos nuo sunkių darbų.
Baltoj žiemos tylo
Gražiai į saulę Jūsų dienos stiebias...

Tegul Jums skiriamą „Ilgiausią metų“ šimtakart vasaris pakartos.

Buvusių Buriatijos Zaigrajevo r. Narino geležinkeliečių brigados brigadininkę Levutę VEGELIUTĘ-KUNDROTIENĘ nuoširdžiai sveikina

Liucija Šimkienė, LPKTS Klaipėdos filialo narė, buvę geležinkeliečiai

Levutės Vegeliutės gelezinkelio remonto brigada: Liucija Stonkutė, Adelė Razmaitytė, Jura Domarkaitė, Rozalija Urbanienė, Zosė Jokuzienė. Buriatijos Mongolijs, 1954 m.

80 metų jubiliejaus proga sveikiname Stanislavą BALTRŪNĄ, Lietuvos partizaną, buvusį Intos politinį kalinį, Didžiosios Kovos apygardos vado pavaduotoją, LSS Vilniaus aps. Karaliaus Mindaugo 10 rinkt. Trakų 6 kuopos vado pavaduotoją.

Linkime neblėstančios energijos, sveikatos, prasmingų gyvenimo metų. Sékmindo darbo auklėjant jaunuosis šaulius.

LPKS Trakų skyrius

Prieš 50 metų, kovo 3 dieną, Krosnos bažnyčioje susituokė Birutė MATUSEVIČIŪTĖ ir Antanas KETURAKIS. Abu buvę politiniai kaliniai. Ji – Mordovijos lagerio, jis – Norilsko Vyčių sukilimo dalyvis, vėliau išvežtas į Magadano lagerį. Eidami nelengvą gyvenimo kelią, visuomet drauge – ir džiaugsme, ir varge.

Geros sveikatos, ištvermės, gražių saulėtų dienų linkitrys dukterys, žentai, šeši vaikaičiai ir provaikaitis Matukas

* * *

Auksinių vestuvių – **50 metų** bendro gyvenimo proga sveikiname Zofiją ŠLIAŽEVICIŪTĘ ir Praną ANIULĮ, Irkutsko sr. Taišeto r. Sujetichos gyv. tremtinius, susituokusius Žilgorodke.

Linkime stiprios sveikatos, ištvermės ir kad jus ilgai lydėtų bendro gyvenimo dienų sauluzė.

LPKTS Jurbarko filialo valdyba

Povilas Pečiulaitis- Lakštingala

Vasarį 24 d. nustojo plakusi Laisvės kovų bendražygio, žymaus Suvalkijos partizano Povilo Pečiulaičio-Lakštingalos širdis.

Povilas Pečiulaitis gimė 1923 m. birželio 22 d. Tvarkiškių k., Garliavos valsč., Kauno aps. ūkininkų šeimoje. 1944 m. sovietams antrą kartą okupavus Lietuvą, P. Pečiulaitis nedvejodamas įstojo į partizanų gretas, dažnavo daugelyje kautynių, ne kartą buvo sužeistas. 1948 m. Tauto apyg. vado paskirtas Birutės rinktinės 2 būriovadu, jam suteiktas puskarininkio laipsnis. 1951 m. paskirtas Dariaus ir Girėno tėvynių vadu ir suteiktas viršilos laipsnis. 1952 m. birželio 23 d. Pietų srities vado J. Saksymu paskirtas Žalgirio rinktinės vadu, kartu paliekant eiti Dariaus ir Girėno tėvynių vadu pareigas; suteiktas leitenanto laipsnis.

1952 m. P. Pečiulaitis buvo išduotas ir klasingai suimtas. 1953 m. gegužės 21 d. nuteistas mirties bausme – sušaudyti. 1953 m. lapkritį ši

bausmė pakeista į 25 metus lajero ir 5 metus be teisių.

Iškentėjęs žauriausius tardymo kankinimus kalėjo Čeliabinsko, Novosibirsko, Taišeto, Čiūnos ir Mordovijos specialiosios paskirties lageriuose. Po 20 metų, 1972-aisiais, Mordovijoje išleistas į "laisvę". KGB terorizavo netik P. Pečiulaitį, bet ir jo šeimą. Jo tėvas mirė tremtyje Komijoje, du broliai žuvo partizanų gretose.

P. Pečiulaitis su žmona nuspindė pasinaudoti iki Antrojo pasaulinio karo tévų turėtais Amerikos pilietybės pašais. Po ilgos ir sudėtingos su KGB "dvikovos", 1988 m. Povilas kartu su žmona išvyko į Ameriką. Apsigynė pas savo artimuosis Klivlende. Amerikoje P. Pečiulaitis aktyviai dalyvavo pažangios lietuvių bendruomenės veikloje, tapo Lietuvos partizanų globos fondo Amerikoje nariu.

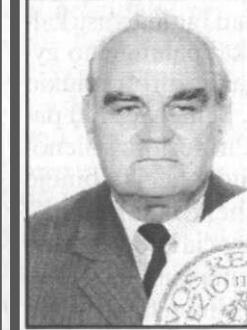
I Lietuvą Pečiulaičiai grįžo 1998 metais. Povilas aktyviai dirbo LLKS prezidiume, buvo jo narys, taip pat Lietuvos partizanų globos fondo narys, LLKS Pietų srities va-

Pro memoria

ILSEKITES RAMYBEJE

Benediktas Valeika 1926–2007

Gimė ir užaugo netoli Gelgaudiškio. Nuo jaunystės ištraukė pasipriešinimo pries okupantus kovą. 1948 m. buvo suimtas, nuteistas 10 m. nelaisvės, išvežtas į Komiją – Intos lagerius. Dirbo anglies kasykloje. I Lietuvą grįžo 1956 m. Vedė Intos 4 moterų lagerio politinę kalinę. 1958 m. vėl buvo suimtas ir nuteistas. Ketverius metus kalėjo Mordovijos lageryje. I Lietuvą grįžo 1962 m. Nuo 1990 m. tapo aktyviu Lietuvos politinių kalinių sąjungos nariu, buvo renkamas į tarybą. 1995 m. įsikėrus LPKTB Panevėžio sk. tapo vienu iš pirmųjų narių.

Palaidotas Panevėžio Šilaičių kapinėse.

LPKS ir LPKTB Panevėžio skyriai

Genovaitė Stepšytė 1915–2007

Gimė Šleinių k., Kalvarijos valsč., Marijampolės aps., ūkininkų šeimoje. Turėjo du brolius ir seserį. Nepriklausomybės 10-mečio medaliu, kitais apdovanojimais. 1998 m. P. Pečiulaičiui suteiktas dimisijos majoro laipsnis, 2005 metais – dimisijos pulkininko leitenanto laipsnis.

Visas Povilo Pečiulaičio gyvenimas ir pasiaukojama kova dėl Lietuvos laisvės – pavyzdys mums, gyviesiems.

Ilsėkis Amžinojo gyvenimo ramybėje, Lietuvos karžygį!

LLKS Prezidiumas,
LLKS Tauto apygarda

Kestutis Kaškelis 1929–2007

Gimė ir augo Šiaulių. 1948 m. už antisovietinę veiklą nuteistas 25 m. Kalėjo Mordovijos spec. lageriuose. Sumažinus bausmę liko tremtyje Omske. Paliesta į laisvę grįžo į gimtuosius Šiaulius. Sukurė šeimą, užaugino dvi dukteris. Dirbo buhalteriu.

Nuo širdžiai užjaučiame šeimą ir artimuosius.

LPKTB Šiaulių skyrius

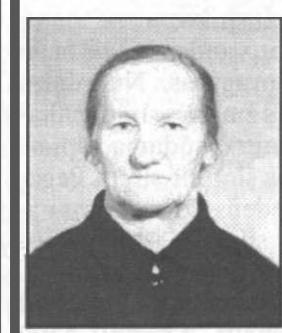
Juozas Rudzikas 1932–2007

Gimė Narūtų k., Kapčiamiesčio valsč., Lazdijų r., ūkininkų šeimoje. 1951 m. motiną su trimis mažametėmis dukterimis ištrėmė į Tomsko sr. Pyškinio Trojckio r. Tėvas ir vyriausia sesuo jau kalėjo. Juozas mokėsi Kaune. Jis su 10 m. seserimi vėliau išvėžė pas mamą. Po dvejų metų ir tévą atvežė prie šeimos. 1957 m. šeima grįžo į Lietuvą. Juozas iki pensijos dirbo meistru Vilniaus elektros tinkluoje.

Palaidotas Druskininkų kapinėse.
Seserys su šeimomis

Adelė Kudakienė 1919–2007

Gimė Uršulyno k., Kvėdarnos valsč., Šilalės r., ūkininkų šeimoje. 1941 m. ištakėjo. 1946 m. ištrėmus uošvių šeimą, pasitraukė iš namų, buvo partizanų ryšininkė, slapstėsi nuo tremties. 1951 m. su vyru ir dvemis mažamečiais vaikais buvo ištremta į Krasnojarsko kr. Nazarovo r. Skorobogatovo k. 1956 m. šeimai buvo leista persikelti gyventi kartu su vyro mama ir broliais į Sverdlovsko sr. Severouralsko mst.

Ceremuchovo šachtininkų gyv. 1957 m. grįžo į Lietuvą. Užaugino sūnų ir dukterį. Nuo 1975 m. gyveno Šilalėje su dukters šeima.

Palaidota Šilalės r. Kvėdarnos kapinėse.

Nuo širdžiai užjaučiame dukters ir sūnaus šeimas bei artimuosius.

LPKTS Šilalės filialas

Dėl dviejų procentų gyventojų pajamų mokesčio paramos

Rekomenduojame, kad gyventojai, pildydami prašymus perteisti iki 2 procentų pajamų mokesčio sumos Lietuvos vienetams, pagal Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatymą turintiems teisę gauti paramą (forma FR0512), ir norėdami skirti paramą filialui, 10 laukelyje turėtų nurodyti Lietuvos po-

litinių kalinių ir tremtiniių sąjungos kodą (kodas 300032645), o 15 laukelyje įrašyti Lietuvos politinių kalinių ir tremtiniių sąjungos filialo* atsiskaitomosios sąskaitos numerį (FR0512 formos pildymo taisyklės). Atlikus skaičiavimą pagal paramos įstatymus paskaičiuota suma bus pervaista į

pagrindinės įmonės sąskaitą, tačiau kreipiantis į VMI galima bus išrašyti pažymą apie sumų perivedimą pagal prašymuose nurodytas sąskaitas.

* - kiekvienas, norintis paremti, įrašo savo filialo atsiskaitomosios sąskaitos numerį, kurį galima sužinoti tik savo filialo būstinėje.

The image shows a scanned document of Form FR0512. The document header reads: "PRASYMAS PERVESTI IKI 2 PROCENTŲ PAJAMŲ MOKESČIO SUMOS LIETUVOS VIENETAMS, PAGAL LIETUVOS RESPUBLIKOS LABDAROS IR PARAMOS ĮSTATYMĄ TURINTIEMS TEISĘ GAUTI PARAMĄ". It contains several sections with fields for personal information, wage details, and the signature of the employer. At the bottom, it specifies the amount to be transferred to the "LITUVAUS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIIŲ SĄJUNGA" account number 300032645.

2007 m. kovo 9 d.

Tremtinys

Nr. 9 (743)

7

Žemės spalvos

(atkelta iš 5 psl.)

Ta diena, kai paliko Tadžikiją, išaušo 1992 metais. Ten, smėlėtose tadžikų kapinėse, liko mamos ir dešimties metukų vaikaitės palaikai, o Janina su dukterimi ir tremtine kauniete Antanina Kosmaniene, praleidusios visą tremtį kartu, grįžo į Kauną. Be darbo Janina nenurimo. Kauno „Dailės“ kombinate sukūrė daug gražių dirbiniai, rengė personalinių parodų. Ir ne tik Lietuvoje! Jos darbai eksponuoti Maskvoje, Paryžiuje, Leipcige, Kabule, Monrealyje, Teherane, Vidurinės Azijos respublikose, Japonijoje, Baltijos valstybėse. Ten, tolumoje Tadžikijoje, ji buvo priimta į Sovietų sąjungos dailininkų sąjungą, tévynėje tapo Lietuvos dailininkų sąjungos nare.

Aušra ŠUOPYTĖ

Garbės raštasis, padékomis nukloti Janinos Šmidaitės namai. „Kai rengiu eilinę parodą, lgy ir pasakau pati sau: ši jau paskutinė. Bet praeina penkmetis, kolegos, draugai ir vėl ragina: na, dar vieną. Ir aš sutinku. Kick dar jų suengsiu, nežinau,“ – juokauja dailininkė.

Keramikės darbuose vyrauja sodrios žemės spalvos: juoda, ruda, raudona, balta, melsva, žalia... Naudota matinė, redukcinė glazūra, poglazūriniai dažai. Kūriniuose gausu ne tik lietuviškų motyvų, bet ir atsivežtų iš Vidurinės Azijos medvilnės žiedo elementų, tadžikų tautinių drabužių spalvų. Tuo ir patrakuli Janinos kūryba, užimanti garbingą vietą lietuviškos keramikos lobbyne.

Aušra ŠUOPYTĖ

5kelbimai

Nuoširdžiai dėkoju visiems sunkią man valandą dėl brolio netekties pareiškusiems užuojautą.

Povilas Jakučionis

Renginiai, skirti Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo dienai – Kovo 11-ajai paminėti

Vilniuje, kovo 11 d. (sekmadienį) 12 val. Valstybės vėliavos pakėlimo ceremonija Nepriklausomybės aikštėje, Lietuvos kariuomenės Garbės sargybos kuopos ir Garbės sargybos orkestro eisena Gedimino prospektu.

12.30 val. šv. Mišios Vilniaus arkikatedroje bazilikoje.

12.30–15 val. atvirų durų valandos Seime. Parlamento galerijoje fotografijų paroda „1990 m. Kovo 11-oji“.

19 val. koncertas Nepriklausomybės aikštėje „Šaukiu aš Lietuvą“.

Kaune, kovo 11 d. (sekmadienį) 10.30 val. šv. Mišios Kauno Paminklinėje Kristaus Prisikėlimo bažnyčioje.

12–12.30 val. Výčio Kryžiaus ordino vėliavos pakėlimo ceremonija Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelyje.

13 val. moksleivių akcija „Laiškas Lietuvai“ Rotušės aikštėje.

13.30 val. VDU didžiojoje salėje Vaikų ir moksleivių laisvalaikio rūmų meno koletyvų koncertas „Mes visi – tai Lietuva, mūsų širdyse gyva“.

Vytauto Didžiojo karo muziejuje, K. Donelaičio g. 64, veikia Lietuvos dailės muziejaus dovanota paroda „Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės istorinės vėliavos ir žemėlapiai“. Eksponuojamos 22 LDK istorinių karinių vėliavų (17–18 a.), 2 raižinių (Lietuvos Bresto 1657 m., Plungės 1703 m.), 3 planų (Biržų pilies 1625 m., 1704 m., Lietuvos Bresto 1657 m.), 2 žemėlapiai (Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės 1702 m., Raseinių ir Kauno vietovių 1702 m.) faksimilės.

Parodoje „Lietuviai svetimose kariuomenėse“ eksponuojamos JAV, Didžiosios Britanijos, Australijos, Argentinos, Kanados, Prancūzijos, SSRS kariuomenės uniformos. Visi parodos eksponatai padovanoti muziejui. Pirmą kartą galima pamatyti Prancūzijos svetimšalių legiono kapralo uniformą, ekipuotę ir apdovanojimus. Eksponuojami įdomūs ir vertingi daiktai, gauti iš JAV lietuvių Korėjos bei Vietnamo karų veteranų.

„Pro Deo et Patria“ – 17–18 a. husarų apsaugos ir ginkluotos elementų paroda, skirta Lietuvos kariuomenės pergalei ties Salaspiliu 400-osioms metinėms paminėti.

Nuo kovo 2 d. iki liepos 1 d. Kauno IX forto muziejuje (Žemaičių pl. 73) veikia paroda „Mano gyvenimas – Tau Lietuva“, skirta buvusio politinio kalinio, kalinto NKVD Ukmergės, Panevėžio ir IX forto kalėjimuose bei sovietiniuose Vorkutos lageriuose, dimisijos majoro Kazimiero BARŠAUSKO 99-osioms giminimo metinėms.

K. Baršauskas gimė 1908 m. Vilkaviškio aps. Gižų kaimė. 1929 m. baigė Mokytojų seminariją, mokytojavo Alytaus, Ukmergės apskričių mokyklose. Priklausė skautų, jaunalietuvių, šaulių organizacijoms. 1930 m. įstojo į Marijampolės karo mokyklą ir po metų gavėsį. leitenanto laipsnį, išėjo įatsargą, dirbo mokytoju. 1933 m. organizavo „Sporūtos“ sportininkų sąjūdį, buvo Rytų Lietuvos ir Ukmergės apskritys raitelių vadasis, 1938 m. Širvintų–Kernavės Palionio ruožo šaulių bataliono vadasis, o 1939 m. kariuomenėje ėjo 4 pulko I bataliono kuopos vado pareigas. 1940 m. liepos 12 d. NKVD suimtas, kalintas Ukmergės, Panevėžio, Kauno sunkiuju darbų ir IX forto kalėjimuse. 1941 m. pavasarį buvo išvežtas į Rygos, Maskvos kalėjimus, septynerius metus kalintas Pečioros lagerye. 1947 m. K. Baršauskas grįžo į Lietuvą, apsigyveno Jonavoje.

Parodoje eksponuojamos nuotraukos pasakoja apie K. Baršausko gyvenimą, vienuomeninę veiklą tarpukario Lietuvoje, kalinimą sovietiniuose lageriuose, jo indėlį atkuriant Lietuvos nepriklausomybę.

Patikslinimas

„Tremtinyje“ Nr. 8 (742) 2 puslapyje rinkimų agitacijoje įsigėlė klaida: LR savivaldybių tarybų Vilniaus miesto rinkimų apygardos Tėvynės sąjungos sąraše Nr. 20 Petras Musteikis įrašytas 35-uoju numeriu.

Atsiprašome.

Redakcija

Informuojame

Knygų tremties ir rezistencijos tematika galite įsigyti LPKTS būstinės knygynėlyje, Kaune, Laisvės al. 39.

Išnuomojamos 230 kv.m patalpos V. Putvinskio g. 37, Kaune. Kreiptis tel. (8 37) 323 214, 8 656 27 861.

ILSEKITĖS RAMYBĖJE

Ona Ataraitė-Terleckienė

1932–2007

Gimė Balsių k., Šilalės valsč., Tauragės aps., ūkininkų šeimoje, auginusioje tris seseris ir du brolius. 1951 m. šeimą ištremė į Krasnojarsko kr. Nazarovo r. Sunkus darbas dar jaunystėje palaužė Onos sveikatą. Į Lietuvą grįžo 1956 m., apsigyveno Šilalėje. Ištekėjo, užaugino dvi dukteris.

Palaidota Šilalės kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame dukteris, vaikaitės, seseris, broli, giminės bei artimuosius.

LPKTS Šilalės filialas

Jonas Karlas

1925–2007

Gimė Antazavėje, Zarasų aps., tarautojų šeimoje. Tėvas buvo 1918 m. Lietuvos kariuomenės kūrėjas savanoris. Vėliau šeima gavo žemės sklypą ir iškūrė Narkyčių k., Dusetų valsč. 1943 m. sovietų partizanai sudegino Karlų sodybą, sušaudė dukterį. 1944 m. Jonas su būriu Dusetų jaunimo, vaduojamo prof. Steponavičiaus, nutarė priešintis bolševikams ir organizuotai traukėsi į Žemaitiją. 1948 m. buvo areštuotas ir nuteistas 25 metams. Kalėjo Intos lageriuose. 1956 m. po amnestijos grįžo į Lietuvą. Sukūrė šeimą, užaugino dukterį. Atkūrus Lietuvos Nepriklausomybę, Jonui Karliui suteiktas kario savanorio statusas.

Palaidotas Vilniaus Kairėnų kapinėse.

LPKTB Vilniaus skyrius

Pranas Martinavičius

1927–2007

Gimė Obelyno k., Šilalės r., ūkininkų šeimoje. 1951 m. su tėvais, trimis jaunesniais broliais ir šešiomis seserimis buvo ištremtas į Krasnojarsko kr. Dirbo plytų degimo ceche. Tremtyje vedė to paties likimo lietuviatę. 1958 m. grįžo į Lietuvą ir iki pensijos dirbo staliumi Klaipėdos namų statybos kombinate. Užaugino sūnų. Buvo vienas iš pirmųjų LPKTS Klaipėdos sk. narių.

Palaidotas Klaipėdos Lébartų kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame žmonių ir sūnų.

Buvę tremtiniai

Jonas Puslys

1914–2007

Gimė Jukučių k., Utenos aps. Šeimoje augo trys broliai. Pranas 1944 m. pasitraukė į Vakarus. Bronius 1945 m. išėjo pas partizanus ir netrukus žuvo. Jonas buvo vedės ir augino dvi dukteris. 1948 m. už antisovietinę veiklą buvo areštuotas. Kalėjo Intos lageriuose. 1956 m. grįžo į Lietuvą ir apsigyveno Šiauliųose. Dirbo buhalteriu.

Palaidotas Ginkūnų kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame dukteris.

LPKTB Šiaulių skyrius

Ona Čaplakaitė-Vyšniauskienė

1931–2007

Gimė Varėnos r. Merkinės valsč. Norulių k. ūkininkų šeimoje. 1947 m. su tėvais buvo ištremta į Tiumenės sr. Dirbo Baikalo r. Barbelinsko miško apdirbimo gamykloje. 1958 m. grįžo į Lietuvą. Apsigyveno Varėnos r. Norulių k., vėliau – Druskininkuose.

Palaidota Druskininkų Ratnyčios kapinėse.

LPKTS Druskininkų filialas

SL289

Redaktorė - Jolita Navickienė

Redakcija: Aušra Šuopytė,

Dalia Maciukevičienė,

Vesta Milerienė

Mūsų adresas: Laisvės al. 39, LT-44309 Kaunas, tel. (8 37) 323 204, faksas (8 37) 323 214
El. paštas: tremtinys@erdves.lt , LPKTS puslapis internte: http://www.lpkts.lt
Imonės kodas 3000 32645. Ats/sąsk. AB "Vilniaus bankas", kodas 70440, Nr. LT18 70440600 0425 8365.
Spausdino spaustuvė UAB "Rinkos aikštė", Josvainių g. 41, Kėdainiai
Offsetinė spauda 2 sp. lankai. Tiražas 4020. Užs. Nr.

Redakcija pasiliauka teisę trumpinti ir redaguoti straipsnius, rankraščiai negrąžinami. Redakcijos nuomonė nebūtinai sutampa su autoriaus nuomone.

Kaina 1,30 Lt